

F. t. l. om vandforsyning.

øvrigt også gælder for andre sagsområder end vandforsyningen.

I den udvalgsbetænkning af 1922, der lå til grund for 1926-loven, var det foreslået, at myndigheden til at meddele vandindvindingsrettigheder i første instans skulle lægges hos landvæsenskommissionerne. Der skulle imidlertid oprettes en for hele landet fælles „vandforsyningskommission“, bestående af en formand, der opfyldte betingelserne for at blive højesteretsdommer, og 4 ansete sagkyndige i henholdsvis geologi, hygiejne, vandværksanlæg og landbrugsforhold, og denne vandforsyningskommission skulle være ankeinstans for landvæsenskommissionerne i sager angående loven; den fik endvidere tillagt forskellige bl. a. administrative opgaver, og det var tanken, at alt materiale vedrørende grundvandsforholdene i Danmark skulle kunne samles og bearbejdes hos vandforsyningskommissionen. Når en landvæsenskommission skulle træffe afgørelse efter loven, skulle den bistås af en teknisk sagkyndig, der skulle vælges blandt en række særlige sagkyndige, der var udpeget af vandforsyningskommissionen.

Under lovens behandling på rigsdagen opgaves tanken om den særlige vandforsyningskommission, idet man ikke mente, at vandforsyningsforholdene nødvendiggjorde en sådan kommission. I stedet blev overlandvæsenskommissionerne ankeinstans over landvæsenskommissionerne også i sager vedrørende vandforsyning, dog med en særlig sammensætning. Det blev indenrigsministeriet, der skulle udpege de teknisk sagkyndige ved landvæsenskommissionerne.

De vandforsyningsspørgsmål, som landvæsens- og overlandvæsenskommissionerne i den første lange årrække efter 1926-loven kom til at beskæftige sig med, var, når bortses fra forholdene omkring de store byer, overvejende lokalt betonede, og det er indenrigsministeriets indtryk, at 1926-lovens ordning har virket godt. I vandforsyningsområdet omkring Storkøbenhavn udviklede forholdet sig i øvrigt på en særlig måde. Medens en landvæsenskommission normalt nedsættes for en enkelt begrænset sag og bortfalder, når sagen er færdigbehandlet, har det meget store antal indbyrdes sammenhængende vandforsyningssager i vandforsyningsområdet omkring København bevirket, at man i vidt omfang har henvist nye sager til den én gang nedsatte kommission, hvorved man er kommet til at arbejde med „faste“ kommissioner. Der findes nu 3 sådanne landvæsenskommissioner, nedsat henholdsvis den 10. marts 1927, den 23. januar 1932 og den 4. december 1939. De har alle samme formand og tildels samme kommissærer.

Disse kommissioner har efter hele deres arbejdsform fået ganske særlig sagkundskab.

I 1956-kommissionen drøftede man, om vandforsyningsforholdene i Danmark fortsat var så enkle, at myndigheden til at give vandindvindingsrettigheder udelukkende skulle henlægges til landvæsens- og overlandvæsenskommissionerne. På den ene side fandt man, at et meget stort antal vandindvindingsager stadig var overvejende lokalt betonede. På den anden side gjorde man sig klart, at i hvert fald de interesse modsætninger mellem kommunerne, der er nævnt ovenfor under l. c, kunne have en karakter, som kunne gøre det rigtigere at henlægge sagerne til en mere politisk betonet instans. I det hele mente kommissionen det dog rigtigt at bevare sagerens henlæggelse til landvæsens- og overlandvæsenskommissionerne. Det var herved også af betydning for kommissionen, at det selv under ordninger med en centraliseret, politisk afgørelsesmyndighed må antages praktisk, at sagerne forberedes lokalt, idet sagerne vil kræve et så nøje kendskab til vedkommende egn, at personlig gennemgang af stedet vil være nødvendig, ligesom lokale interesse-rede må have lejlighed til at møde op og fremsætte deres synspunkter — en sådan lokal forbehandling er foreskrevet i den engelske og hollandske lovgivning, jfr. betænkningen af 1961 side 84 og 89. Det betyder imidlertid en væsentlig styrkelse og samling af sagsbehandlingen, at den myndighed, der således forestår den lokale forbehandling, også har den endelige afgørelse af sagen; den lokale myndighed vil have et indtryk af sagen, som kun ufuldstændigt og med besvær kan videremeddeles til en central myndighed, og vil bedre kunne gøre sin afgørelse forståelig for de interesserede, og spørgsmål om ekspropriationer og erstatning for grundvandstandssænkning ligger i det hele naturligt hos en lokal retsinstans. Sagsbehandlingen har formentlig også været hurtigere i Danmark end forskellige steder i udlandet med et centraliseret tilladelses-system.

1956-kommissionen foreslog imidlertid, at man styrkede landvæsenskommissionerne ved at skabe mulighed for oprettelse af „faste“ kommissioner også for områder omkring større byer uden for København, jfr. KF § 5, stk. 4. Endvidere foresloges det i § 10, stk. 3, at landvæsenskommissionen skulle underrette de interesserede kommuner og Danmarks geologiske Undersøgelse om hver ny vandindvindings sag og indkalde kommunerne til møder under sagen, således at landvæsenskommissionen kunne få bedre mulighed for at få oplysning om sagens eventuelle perspektiver. Kun i et enkelt tilfælde foresloges det, at afgørelsesmyndigheden ikke skulle ligge hos